

ÅRSRAPPORT 2021

KLAGENEMNDA VED HØGSKULEN PÅ VESTLANDET

Innleiing

Klagenemnda si verksemd er heimla i lov om universiteter og høyskoler (universitets- og høgskulelova, uhl.) § 5-1 (1). Det går fram av føresegna at:

«Universiteter og høyskoler skal opprette en klagenemnd som skal behandle klager over enkeltvedtak og, etter styrets bestemmelse, andre klagesaker for kandidatene.»

Mandat

Klagenemnda sitt mandat er gitt i instruks vedteke av interimstyret i sak 51/16 22. desember 2016, revidert av høgskulestyret i sak 30/20 18. juni 2020. Følgjande går fram av instruksen:

«Klagenemnda behandler følgende saker:

- Klager over enkeltvedtak, jf. universitets- og høyskolelovens (uhl.) §§ 5-1 (1) og 7-6 (2).
- Klager over avgjørelser om permisjon og fravær, samt om helt eller delvis tap av studieretten, jf. forskrift om studium og eksamen ved HVL
- Klager i forbindelse med valg av representanter og ombud ved Høgskulen på Vestlandet
- Saker etter universitets- og høyskolelovens §§ 3-7 (8), 4-7 (1) og (2), 4-8 (1) -(3), 4-9 (5), 4-10 (3).
- Saker etter universitets- og høyskolelovens § 4-13 (2) og (4)
- Klagesaker i henhold til bestemmelsene om klage i "Forskrift for graden philosophiae doctor (Ph.d) ved Høgskulen på Vestlandet»

Klagenemnda gjer vedtak med simpelt fleirtal. Ved stemmelikskap har leiar dobbeltstemme. I saker som gjeld utestenging og bortvising etter uhl. § 4-8 (1)-(3) og utestenging etter skikkavurdering etter uhl. § 4-10 (3), gjer nemnda vedtak med to tredels fleirtal.

Samansetting

Universitets- og høgskulelova § 5-1 pkt. (2) og (3) gjev føringar for samansetting av nemnda:

«(2) Klagenemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Leder og varamedlem for leder skal fylle de lovbestemte krav for lagdommere. Leder og varamedlem for leder skal ikkje være ansatt ved institusjonen. To av medlemmene skal være studenter.

(3) Representanter for institusjonens eier eller medlem av institusjonens styre kan ikkje være medlem av klagenemnda.»

I perioden 01.01.2021 – 31.08.2021 har klagenemnda hatt følgjande samansetting:

Sorenskrivar Håkon Rastum (leiar) Høgskulelektor Åshild Havnerås Førsteamanuensis Sven Olai Høyland Lovise Vedvik (studentrepresentant) Adrian Helgheim (studentrepresentant)	Lagdommar Beate Blom (vara for leiar) Vara: Professor Catharina R. Christophersen Vara: Høgskulelektor Alfred Limstrand Vara: Ingen kandidatar til val haust 2020 Vara: Jelle Sebastian Bruin (stud.rep.)
---	---

I perioden 01.09.2021 – 31.12.2021 har klagenemnda hatt følgjande samansetting:

Tingrettsdommar Bjørg Kvelstad (leiar) Høgskulelektor Åshild Havnerås Førsteamanuensis Sven Olai Høyland Bjørn Olav Østeby (stud.repr.) Christine Civetta Yokota Vigerust (stud.repr)	Lagdommar Beate Blom (vara for leiar) Vara: Professor Catharina R. Christophersen Vara: Høgskulelektor Alfred Limstrand Vara: Andreas Kimer Vara: Ingen kandidatar til val haust 2021
---	---

Saker til handsaming i 2021

Klagenemnda har i 2021 handsama 173 saker. Sakene fordelte seg slik:

Sakstype	Tal på saker
Klagesaker	85
Mistanke om fusk	84
Merknad på politiattest	3
Falske dokument ved studentopptak	1
Totalt	173

Tabell 1 Saker handsama i klagenemnda i 2021.

Tabellen under viser fordeling av sakstype og utfall på dei fire fakulteta¹.

Sakstype og utfall fordelt på fakultet	Klagar, medhald	Klagar, ikkje medhald	Fusk, annullering	Fusk, annullering og utestenging eit semester	Fusk, annullering og utestenging to semester	Fusk, frifinning	Opptak falskt vitnemål	Politiattest	Talet på saker per fakultet
FIN	2	14	12	3	11	6			48
FHS	4	25	4	4	10		1	1	49
FLKI		24	4	4	5			2	39
FØS	2	14	1	7	9	4			37
Totalt	8	77	21	18	35	10	1	3	173

Tabell 2 Sakstype og utfall fordelt på fakultet.

Tabellen under viser at fordeling av saker mellom fakulteta sett i høve til talet på registrerte studentar ved det einskilde fakultet.²

Fakultet	Prosentvis fordeling av saker mellom fakulteta handsama i klagenemnda i 2021	Prosentvis fordeling av registrerte studentar mellom fakulteta i 2021
FIN	27,7 % (48 saker)	18,5 % (3 260 studentar)
FHS	28,3 % (49 saker)	28 % (4 920 studentar)
FLKI	22,5 % (39 saker)	37,7 % (6 630 studentar)
FØS	21,4 % (37 saker)	15,8 % (2 775 studentar)
Totalt	100 % (173 saker)	100 % (17 580 studentar)

¹ FIN=Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap, FHS=Fakultet for helse- og sosialvitenskap, FLKI=Fakultet for lærarutdanning, kultur- og idrett, FØS=Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap.

² Kjelde: Database for statistikk om høgere utdanning, Registrerte studentar ved HVL, haust 2021.

Tabell 3 Fordeling av saker mellom fakulteta sett i høve til talet på registrerte studentar ved det einsskilde fakultet.

Korte kommentarar til nokre av sakstypene med døme på saker følgjer under:

KLAGESAKER

Klagenemnda har handsama 85 klagesaker. Av talet på klager er det 24 saker som gjeld klagehandsaming av vedtak om utestenging frå HVL, der 23 av klagane som blei vidaresendt til Felles klagenemnd. For dei andre 61 sakene følgjer det av uhl. § 5-1 (5) at klagenemnda sine vedtak er endelege og ikkje kan klagast på.

Det totale talet på klagesaker ved høgskulen er mest truleg høgare enn saker som klagenemnda ved HVL handsamar. Dette skuldast for det første at nokre typar klagar skal vurderast av andre organ. Til dømes skal klage som gjeld opptak til grunnstudium handsamast av nasjonal klagenemnd under Samordna opptak. For det andre kan det totale talet på klagesaker ved institusjonen vere høgare enn tala frå klagenemnda, sidan førsteinstansen etter forvaltningslova § 33 har mynde til å oppheve eller endre sine egne vedtak. Dersom førsteinstansen opphevar eller endrar vedtaket, går ikkje saka vidare til klagenemnda, heller ikkje som orienteringssak. Det finst difor inga oversikt over kor mange klagar som er tatt til følgje i førsteinstans.

Tabellen under viser ei oversikt over kva typar klagesaker nemnda har handsama i 2021.

Saksfelt	Tal saker 2021	Medhald	Ikkje medhald
Formelle feil ved eksamen	21	1	20
Formelle feil ved praksis	8	1	7
4. gangs forsøk eksamen	2	1	1
Tilrettelegging eksamen	6	1	5
Tilrettelegging praksis	1		1
Tap av studierett	1		1
Vedtak om utestenging (fusk)	23	1	22
Vedtak om utestenging (politiattest)	1		1
Opptak	13	1	12
Anna	9	2	7
Tal klagesaker	85	8	77

Tabell 4 Oversikt over klagesaker handsama av klagenemnda i 2021.

Klage på formelle feil ved eksamen/prøve

Klagenemnda har i alt handsama 21 klagar på formelle feil ved avviking av eksamen. Det går fram av universitets- og høgskulelova § 5-2 første og andre ledd at:

«Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen.

Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer.»

Feil i eksamensoppgåve, feil ved gjennomføring av munnleg eksamen og feil ved sensur og klagesensur er tema i dei aller fleste klageane innan dette saksfeltet. I ei av sakene fekk klagar medhald som følgje av feil målform i ei eksamensoppgåve. Klagar fekk tilbod om nytt forsøk på eksamen.

Klage på formelle feil ved praksis

Sensurvedtak ved praksisstudiar kan ikkje klagast på, jf. universitets- og høgskulelova § 5-3 (5):

«Bedømmelse av muntlig prestasjon og vurdering av praksisstudier eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages.»

I åtte av klagesakene vart det gjort gjeldande påstand om formelle feil ved gjennomføring av praksis. Påstand i desse sakene var at rettleiinga klagar fekk i praksis ikkje var fagleg adekvat, og at det er gjort feil i klagar si sluttvurdering. I ei av sakene fekk klagar medhald som følgje av at varsel om ikkje bestått praksis ikkje var gitt i tråd med forskrift om studium og eksamen ved HVL § 10-7. Klagar fekk tilbod om nytt forsøk i praksis.

Søknad om eit fjerde eksamensforsøk

Hovudregelen er at ein student ikkje kan framstille seg til eksamen i same emne meir enn tre gonger. I særskilte tilfelle kan høgskulen innvilge eit fjerde eksamensforsøk, jf. forskrift om studium og eksamen ved HVL § 11-5 tredje ledd.

Klagenemnda har handsama to saker om fjerde eksamensforsøk. Her fekk éin klagar medhald som følgje av særleg medisinske tilhøve.

Klage på vedtak om tap av studierett

Nemnda har handsama éi sak som gjeld klage på vedtak om tap av studierett grunna manglande semesterregistrering/betalt semesteravgift. Klagar fekk ikkje medhald.

Opptak

Den nasjonale klagenemnda, under Samordna Opptak, handsamar ikkje klagar som gjeld lokale opptak eller klagar over vedtak om opptak på grunnlag av realkompetanse. Klagar på slike vedtak vert handsama i samsvar med den klageordninga som er etablert ved den enkelte lærestaden, jf. forskrift om opptak til høgare utdanning § 8-1 (2). Det er difor høgskulen si klagenemnd som handsamar slike klagar.

Klagenemnda har handsama 13 saker om opptak. I éi av sakene fekk klagar medhald som følgje av at eining for opptak og rekruttering hadde lagt til grunn ei for snever forståing av opptakskravet.

MISTANKE OM FUSK

Styret har delegert til klagenemnda å avgjere saker som gjeld mistanke om fusk, jf. universitets- og høgskulelova § 4-7 andre ledd. Etter universitets- og høgskulelova § 4-12 andre ledd skal vedtak om fusk og utestenging registrerast i RUST – *Register for informasjonsutveksling om utestengde studentar*. Studentar kan klage på vedtak om annullering og/eller utestenging til Felles klagenemnd.

For at klagenemnda kan gjere vedtak om annullering og utestenging, må studentens handling oppfylle kravet til objektivt- og subjektivt fusk. Det betyr at studenten må objektivt sett ha gjort ei fuskehandling, og handlinga må ha vore gjort enten grovt aktløyse eller forsettleg. For forsøk og medverknad til fusk er det krav om forsett.

Med heimel i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd, kan det reagerast med annullering av eksamen/prøve og utestenging med tap av retten til å gå opp til eksamen i inntil eitt år. Vedtak om annullering og utestenging vert gjort uavhengig av om prøven eller eksamenen er vurdert til ikkje bestått. Det følgjer av praksis i Felles klagenemnd at hovudregelen er vedtak om annullering av eksamen og utestenging i to semester (inntil 12 månader) ved forsettleg fusk, medan hovudregelen ved grov aktløyse er annullering av eksamen og utestenging i eitt semester (inntil seks månader).

Saker om fusk delar seg i fleire kategoriar. Fusk kan gjennomførast i eksamenslokalet der studenten har tilgjengeleg ulovleg hjelpemiddel, som for eksempel ordbok der det er innarbeida notat, kalkulator med ulovlege funksjonar, notat/bøker eller mobiltelefon. Under heimeeksamen og/eller obligatoriske innleveringar, kan fusk gjennomførast ved plagiering ved å kopiere frå bøker, internettkjelder eller andre sitt arbeid utan bruk av sitatteikn og/eller direkte referansar i teksten. Plagiat frå eigne tidlegare eksamensarbeid blir òg rekna som fusk. Vidare blir det rekna som fusk om studenten lar andre gjennomføre eksamen for seg, samarbeider ulovleg med ein annan eksamenskandidat, eller skaffar seg tilgjenge til eksamen ved å fuske på ein obligatorisk læringsaktivitet som er vilkår for å gå opp til eksamen.

Klagenemnda handsama i 2021 totalt 84 saker knytt til mistanke om fusk.

I 44 saker var mistanken knytt til plagiat. I tre av sakene gjorde nemnda vedtak om fusk på grunnlag av plagiat av eige arbeid (sjølvplagiat). Nemnda gjorde òg vedtak i to saker om fusk på arbeidskrav. I 40 saker gjaldt mistanken ulovleg samarbeid under gjennomføring av eksamen. Det vert oppretta individuelle saker per student, slik at det kan vere fleire saker knytt til det same tilfellet av ulovleg samarbeid. I 2021 har nemnda handsama 17 saker om ulovleg samarbeid. Nemnda har lagt vekk mistanken i 10 av sakene, alle til mistanke om ulovleg samarbeid. Fordeling av reaksjon er vist i tabell 2 over.

Etter forvaltningslova § 33 skal høgskulen si klagenemnd vurdere klagen som førsteinstans. Dersom vedtaket ikkje vert endra, vert saka sendt vidare til vurdering i Felles klagenemnd.

Nemnda har handsama 23 klager på vedtak om fusk. Av desse gjaldt ni av sakene klage på vedtak om annullering og utestenging i eitt semester, og 14 saker gjaldt klage på vedtak om annullering og utestenging i to semester. I ei av sakene omgjorde nemnda vedtaket til studentens gunst. I vurderinga av klagen kom nemnda til at kravet til bevis ikkje var oppfylt. I dei andre klagenemnd stadfesta høgskulen sitt vedtak. Ni av sakene skal Felles klagenemnd handsame i 2022.

MISTANKE OM FALSKT VITNEMÅL

Styret har delegert til klagenemnda å avgjere saker som gjeld mistanke om bruk av falskt vitnemål, jf. universitets- og høgskulelova § 4-7 (1).

Klagenemnda har i 2021 hatt éi sak om falskt vitnemål. Nemnda gjorde vedtak om opptakskarantene frå HVL i to semester.

MERKNAD PÅ POLITIATTEST

For studiar ved HVL der det er praksis eller klinisk undervisning som inneber at studenten kan komme i kontakt med mindreårige eller andre sårbare grupper, er det krav om at studenten leverer politiattest, jf. uhl. § 4-9.

Om studenten har merknad på politiattesten, blir det fremma sak for klagenemnda, jf. uhl. § 4-9 fjerde ledd og forskrift om opptak til høgare utdanning kapittel 6. Nemnda avgjer om studenten kan delta i praksis og klinisk undervisning. Eit vedtak om utestenging frå praksis og klinisk undervisning betyr ikkje at studenten tapar studieretten. Likevel er tap av studierett ofte ein konsekvens på grunn av krav til studieprogresjon i utdanninga, jf. forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet § 4-9 andre ledd bokstav b.

I 2021 har nemnda handsama tre saker om merknad på politiattest. I alle sakene gav nemnda studenten høve til å delta i praksisstudiar.

SKIKKAVURDERING

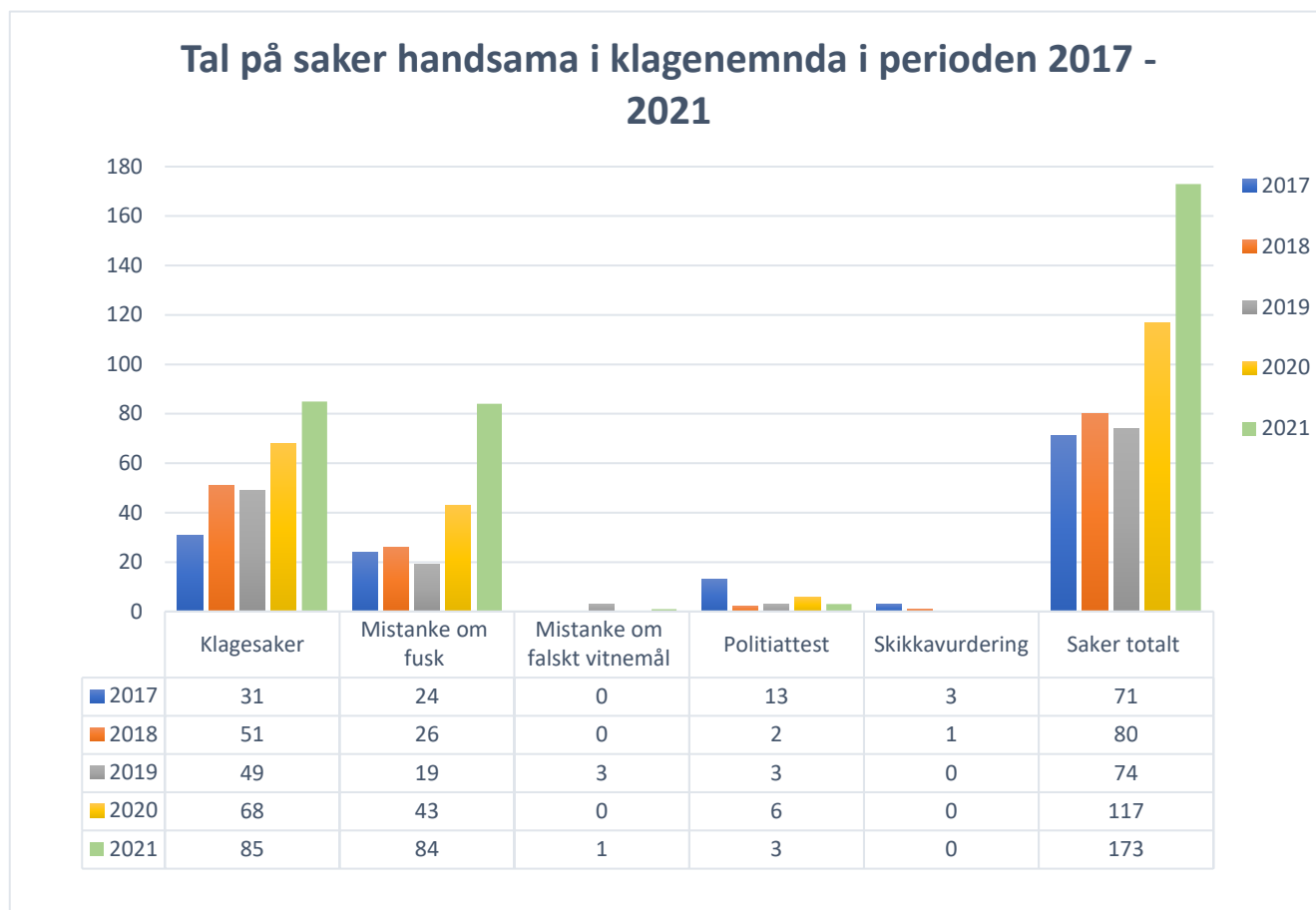
Styret har delegert til klagenemnda å avgjere saker som fell inn under universitets- og høgskulelova § 4-10, utestenging etter skikkavurdering. Saker om studentars skikkaheit er nærare regulert i forskrift om skikkethet i høgere utdanning, I forskriftas § 1 går det fram kva utdanningar som er underlagt skikkavurdering etter uhl. § 4-10.

Om det oppstår tvil om ein student er skikka til det yrket studenten utdannar seg til, vert det meldt grunngjeven tvilsmelding til institusjonsansvarleg for skikkavurderingar ved høgskulen, jf. forskrifta § 9. Om institusjonsansvarleg ikkje finn studenten skikka, vert saka fremma for skikkavurderingsnemnda ved høgskulen, som utarbeidar ei innstilling til klagenemnda. I innstillinga går det fram om skikkavurderingsnemnda vurderer studenten som skikka eller ikkje, om studenten bør stengjast ute frå utdanninga og eventuelt kor lenge. Etter forskrifta § 12 andre ledd kan klagenemnda avgjere at studenten skal stengjast ute frå utdanninga, både ved høgskulen og andre utdanningsinstitusjonar, i inntil fem år.

Klagenemnda har ikkje hatt slike saker til handsaming i 2021.

Samanlikning med tidlegare år

Utviklinga i tal på saker handsama i nemnda i perioden 2017-2021.

Figur 1 Utvikling i tal på saker som er handsama av klagenemnda ved HVL i 2017- 2021 fordelt på saksfelt.

Vi ser at talet på saker i klagenemnda har vore nokså jamt i perioden 2017-2019. I 2017 handsama nemnda 71 saker, i 2018 80 saker og i 2019 74 saker. I 2020 var det ei markert auke i talet på saker. Årsaka til auken var ei dobling av saker som gjaldt mistanke om fusk. I 2021 har det igjen vore ei dobling i talet på fuskesaker samanlikna med 2020.

Klagenemnda handsamar ei stor saksmengd med saker som er komplekse. Dette inneber at både sekretariat og nemnda sine medlemar bruker mykje tid og ressursar på nemndarbeidet. Sekretariatet har i 2021 bestått av seks sakshandsamarar som har hatt ein del av si stilling knytt til sekretariatsfunksjonen.

Advokatrepresentasjon og salær

I klagesaker har studenten som hovudregel ikkje rett til å få dekka sakskostnadane sine dersom dei ikkje får medhald i klagen. Dei som får medhald, kan få eventuelle sakskostnader dekka etter nærare reglar i forvaltningslova § 36.

I saker der høgskulen reiser sak om utestenging mot ein student, har studenten etter universitets- og høgskulelova §§ 4-8, 4-9 og 4-10 rett til å få utgifter til advokatbistand dekt av høgskulen. Samla utgifter til advokatsalær i 2021 var kr 997 144.

Avsluttande merknader frå klagenemnda

Klagenemnda gir gjennom sine vedtak uttrykk for tolking av regelverk og praksis, og i nokre saker generelle fråsegn om sakshandsaminga i fellesadministrasjonen og fakulteta. Det kan òg gjelde saker der klagar ikkje får medhald. Sjølv om desse ikkje er bindande for institusjonen, vert det likevel registrert at fråsegna vert tekne i mot som positive innspel, og at desse har medverka til endring av praksis i høgskulen.

Klagenemnda har merka seg at sakshandsamingstid hjå førsteinstansen i nokre tilfelle trekk ut i tid. Nemnda minner om at førsteinstansen etter forvaltningslova § 11 a første ledd skal førebu og avgjere saker utan ugrunna opphald.

Klagenemnda, februar 2022

Bjørg Kvelstad (sign.)

leiar

Stian Nessestrand (sign.)

for sekretariatet